

Ponovno pokretanje postupaka o optuzbama za ratne zlocine

Author: [Drago Hedl](#)

Ratni veterani terete one svoje suborce koji su u obrani hrvatske nezavisnosti navodno otisli predaleko

Nakon sto je nekoliko nekadasnjih vojnika iznijelo nove dokaze protiv svojih suboraca, ponovo ce biti pokrenute istrage o ubojstvima nekolicine srpskih civila i rusenju jednog broja srpskih sela, koji su se odigrali tokom rata u Hrvatskoj.

Promatraci su tim povodom vec izrazili oprezni optimizam, procjenjujuci da ovakav razvoj situacije predstavlja nagovjestaj da je hrvatsko drustvo – koje je u ranijim prilikama gnjevno reagiralo na svaki spomen eventualnih ratnih zlocina pocinjenih od strane hrvatske vojske – mozda napokon spremno suciti se i s tamnijim stranicama svoje novije povijesti.

Zupanijsko drzavno odvjetnistvo u Bjelovaru pokrenulo je 14. rujna/septembra novu istragu o ubojstvu pet civila srpske nacionalnosti u Orahovici, te spaljivanju vise od 200 srpskih kuca u selima Slatinski Drenovac i Pusina. U pitanju su zlocini koji su na podrucju sjeveroistocne Slavonije – nakon sto je ono iz srpskih ruku vrateno pod hrvatsku kontrolu – pocinjeni potkraj 1991. i pocetkom 1992.

Spomenuti postupak pokrenut je na temelju optuzbi koje je potvrdio bivsi oficir hrvatske vojske srednjeg ranga, cije ime vlasti ne spominju.

Zupanijska drzavna odvjetnica Branka Merzic izjavila je za IWPR: “Jedan bivsi pripadnik 132. brigade Hrvatske vojske poslao nam je dopis u kojem zahtijeva pokretanje istrage o onome sto se dogodilo, te potkrepljuje svoj zahtjev dokumentima i video-zapisom.”

Dostupna dokumentacija nedvosmisleno potvrđuje da su od strane vojne obavjestajne sluzbe u zapovjednistvo 132. brigade svakodnevno stizali izvjestaji da su pojedini pripadnici te jedinice cinili ratne zlocine. Medjutim, ne samo da nije ucinjeno nista kako bi navodni pocinioci bili kaznjeni, nego su neki od njih kasnije bili i unapredjeni.

U vrijeme kada su doticni zlocini pocinjeni, zapovjednik 132. brigade bio je general Slavko Baric, koji je danas cetvrti po rangu medju starjesinama Hrvatske vojske. On je odbio komentirati posljednje dogadjaje.

Samo dan nakon sto je potonji postupak pokrenut, 15. rujna/septembra je i jedna od organizacija koje okupljaju hrvatske veterane – Hrvatska udruga razvojacenih branitelja Domovinskog rata (HURBDR) – sluzbeno od Haskog tribunala zatrazila da istrazi ubojstvo 16 srpskih civila koje je 1995. pocinjeno u selima Varivode i Gosici (jugozapadna Hrvatska).

Ta ubojstva su se odigrala tokom Operacije Oluja, odnosno u ofenzivi Hrvatske vojske kojom je snagama hrvatskih Srba oduzeta kontrola nad gradom Kninom i okolnim selima.

Branitelji zahtijevaju pokretanje nove istrage, te utvrdjivanje zapovjedne odgovornosti pokojnog predsjednika Franje Tudjmana i njegovih suradnika. Takodjer, tvrde da ni bivsi premijer Ivica Racan – cija je vlada lijevog centra na vlasti bila do prosle godine – nije zelio da pocinioci budu izvedeni pred sud.

“Svaki zlocin mora biti kaznjen, pa cak i ako su u njega umijesani najvisi duznosnici medjunarodno priznate drzave”, rekao je predsjednik udruge Vladimir Gojanovic.

“Obracamo se Haskom tribunalu zato sto smo izgubili povjerenje u hrvatsko sudstvo.”

Gojanovic tvrdi da raspolaze dokaznim materijalom protiv Tudjmana i clanova njegovog Savjeta za obranu i nacionalnu sigurnost – koji je u vrijeme rata osnovan kao svojevrsni krizni stab – te da taj materijal sugerira da je Hrvatska “nakon Operacije Oluja” sprovodila “sluzbenu politiku etnickog ciscenja”.

Mada nije precizirao o kakvim se dokazima radi, Gojanovic je potvrdio kako je voljan da ih preda glavnoj tuziteljici Haskog tribunala Karli del Ponte (Carla del Ponte).

Povodom ubojstava u Varivodama i Gosicima vlasti su vec pokretale istragu, ali tada lokalno tuzilastvo nije podiglo optuznicu, posto tuzitelji nisu bili u stanju dokazati da su se u vrijeme kada su zlocini pocinjani osumnjicene oosbe nalazile na tom podrucju.

Smisao nove istrage bi, po rijecima pripadnika udruge, trebalo da bude u tome da se tadasnje rukovodstvo pozove na odgovornost zbog stvaranja atmosfere u kojoj su zlocini poput spomenutih postali moguci.

Analiticari smatraju da bi takav proces preispitivanja odgovornosti mogao pomoci Hrvatskoj da se izbori s teskim nasljedjem nedavne proslosti.

Predsjednik Hrvatskog Helsinskog odbora (HHO), profesor Zarko Puhovski, izjavio je za IWPR da je, sve dok Hrvatska nije nacinila odrdejani napredak u prihvacanju cinjenice da su i neki od njenih “branitelja” pocinili ratne zlocine, proces tekao veoma sporo i otezano.

Nedavna osuda za ratne zlocine izrecena generalu Mirku Norcu – protiv koga je u odvojenom postupku po drugoj osnovi ove godine podignuta i optuznica Haskog tribunala – predstavljala je, po misljenju Puhovskog, vazan iskorak u tom pravcu.

“Morali smo sacekati da ljudi poput Norca budu kaznjeni kako bi se u drustvu razvila svijest da su zlocini cinjeni i na hrvatskoj strani, te da je sasvim u redu da se to i prizna”, kaze Puhovski. “To je veoma vazno za dobrobit naseg drustva.”

Medjutim, analiticari su suglasni i da je, samo na osnovu pokretanja novih istraga, jos uvijek preuranjeno iznositi procjene da je hrvatsko drustvo ostvarilo bilo kakav dramatican napredak u pogledu ratnih zlocina.

Znacajan dio hrvatskog stanovnistva Antu Gotovinu – haskog bjegunca kome se, od trenutka kada je 2001. optuzen za zlocine pocinjene u sklopu Operacije Oluja, gubi svaki trag – i dalje dozivljava kao nacionalnog heroja, protiveci se i samom spominjanju mogucnosti da on bude izrucen Tribunalu pred kojim treba da mu bude sudjeno.

Stovise, Gotovinina biografija je u hrvatskim knjizarama postala bestseler, dok se postereri na kojima se on velica kao hrvatski heroj jos uvijek povremeno pojavljuju u gradovima sirom zemlje.

Drago Hedl je redovni suradnik IWPR-a iz Osijeka.

Location: Croatia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/ponovno-pokretanje-postupaka-o-optuzbama-za-ratne-zlocine>